

« وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ »

و پیامبران را جز مژده دهنده و بیم رسان نمی فرستیم؛ پس کسانی که ایمان بیاورند و [مفاسد خود را] اصلاح کنند نه بیمی بر آنان است و نه اندوهگین می شوند.

انعام - ۴۸

مربی و کمک مربی محترم قرآنی:

سلام علیکم

همانطور که می دانید مکتب امام زمان (عج) با سابقه ی بیش از نیم قرن فعالیت قرآنی بر مبنای سرمایه گذاری بر روح و فکر نونهالان، نوجوانان و جوانان و به عنوان پیشرو در این عرصه که از انفاس پاک، نیت خالص و مدیریت مثال زدنی مرحوم استاد حاج محمد رحیم مسکین برخوردار بوده است در راه خطیر پرورش قرآنی، از دیرباز تشویق های به جا و مناسب را سرلوحه ی کار خود قرار داده است. استاد مسکین به عنوان بنیان گذار این مکتب، اصل قرآنی تشویق را که حدود ۶۰۰ بار در قرآن کریم بدان پرداخته شده است، همواره در نظر داشته که هنوز هم پس از گذشت سال ها از زبان شاگردان قدیم و جدید ایشان، از آن با ذکر خاطراتی به نیکی یاد می شود، طوریکه بسیاری از ایشان، جوایز و تشویق های استاد را به عنوان یکی از مهمترین عوامل موفقیت خود و جزء شیرین ترین خاطرات کودکی بر می شمارند.

چند نکته ی اساسی درباره ی مدل تشویق مرحوم استاد مسکین در جلسات تربیت محور مکتب امام زمان (عج) شاخص می باشد که برخی از آن ها از این قرار است:

۱- تشویق های استاد مسکین دارای فلسفه و تئوری ذهنی پایداری بوده که خارج از بحث احساسات زودگذر یک مربی و بر مبنای تعقل و تفکر بوده است.

۲- در این تشویق ها، خصوصیات شخصیتی پوینده ی قرآنی، ظرفیت، جایگاه فعلی و دورنمای آینده ی او و همچنین دلیل و بهانه ی تشویق، بسیار مد نظر بوده چنانکه هر تشویق، معلول یک علت مناسب و متناسب با آن بوده است.

۳- تشویق های کلامی و روحی روانی در صدر عملکرد استاد قرار داشته چنانکه کالاهایی هم که ایشان به عنوان جایزه به پویندگان قرآنی اهدا می نمودند، معطر به الفاظ و احساسات معنوی بود، بطوریکه روح معنوی تشویق، پوینده را وا می داشت آنرا به عنوان تبرک جلسه ی قرآن و یادگاری ای بسیار ارزشمند، مدت ها نگهداری کند؛ در مواردی این مدت نزد بعضی شاگردان ده ها سال بوده است و همچنان با افتخار، آن را به سایرین نشان می دهند.

۴- از طرفی دیگر استاد مسکین همواره مراقب بودند تا تشویق، چه از نوع مادی و چه از نوع معنوی، پوینده را به سمت معامله گری سوق ندهد تا خدای ناکرده پوینده در آینده و در برهه های مختلف زندگی، معیارهای معنوی را به معیارهای مادی نفروشد و خود استاد در درجه ی نخست بزرگترین الگوی عملی در این جهت بودند. طوریکه طی سال های متمادی عمر با برکتشان، هیچ گاه قرائت قرآن و مداحی اهل بیت (ع) را با پول معاوضه نکردند. حتی یک قطعه سکه بهار آزادی را که در اوایل دهه هشتاد از طرف شاگردانشان در مراسم باشکوه نکوداشت استاد به ایشان اهدا شد، چند ساعت بیشتر نزد خود نگه نداشتند و صبحگاهان تقدیم توسعه ی مکان امامزاده عبدالله کردند.

۵- این تفکر که حقیقتاً مجموعه جلسات قرآنی مکتب امام زمان (عج) به صاحب اصلی آن، حضرت ولی عصر (عج) تعلق دارد، از اساسی ترین تفکرات و باورهای راسخ مرحوم مسکین بود که در همه ی موارد جلسه داری به خصوص در بحث تشویق و اعطای جایزه، ایشان بر اساس خودسازی و مراقبه ی نفسی که داشتند، نقشی برای خود قائل نمی شدند و همواره تلاش می کردند دست پویندگان قرآن، مستقیماً در دست صاحب اصلی جلسات قرار بگیرد. لذا در عمل حتی با حذف وساطت خود، سمت و سوی امام زمان (عج) را نشان پویندگان تشنه ی حقیقت می دادند. به عنوان مثال غالباً درحال اعطای جایزه، با جملات معروف خود نظیر "این شاء الله از دست امام زمان (عج) جایزه بگیری" یا "این جایزه متعلق به امام زمان (عج) است" روح و جان خود و پویندگان را سرشار از معنویتی وصف ناشدنی می کردند.

۶- استاد مسکین به هر پوینده ی قرآن در قبال پنج بار قرائت صحیح قرآن یا به عبارتی کسب ۵ بار نمره ی ۲۰، جایزه اعطا می کردند و ثبت دقیق وقایع جلسات در دفتر جلسه از خصوصیات بارز و عمق دقت استاد حکایت می کرد. طوریکه اگر دفتر پر می شد، در دفتر یا لیست جدید جلسه، سوابق پویندگان را از دفتر قبل به دفتر جدید منتقل می کرد تا حقی از پوینده ای ضایع نشود.

۷- جوایز جلسات استاد در اکثر اوقات عبارت بود از: پیراهن، جوراب و زیرپوش و در بعضی مواقع به فراخور موقعیت، اجناس دیگری که از دست بعضی خیرین و سهیم شوندگان در اجر معنوی شجره ی طیبه ی مکتب امام زمان (عج) به دستش می رسید، در سبب جوایز قرار می گرفت. اما پویندگانی که به لحاظ وضعیت مادی جزء خانواده های ضعیف بودند، از طرف ایشان شناسایی و بطور ویژه مورد حمایت مادی و معنوی قرار می گرفتند و در برهه های مختلف از جمله عید نوروز یا ... بطور مخفیانه کمک های غیرنقدی نظیر کفش و لباس و کت و شلوار که از جاذبه ی خاص روحی برای این نوجوانان برخوردار بود و باعث عدم احساس سرخوردگی احتمالی می گشت، تهیه می کردند و به دستشان می رساندند.

۸- یک نگاه پر معنای استاد، یک دعای عاقبت به خیری در پایان هر قرائت پوینده و یا نثار کردن ثواب قرائت قرآن به روح اموات و گذشتگان او به مصداق آنکه سخنی که از دل برآید، لاجرم بر دل نشیند، چنان مهری در دل شاگردان می انداخت که صداها جایزه ی مادی در کار جذب نونهالان، نوجوانان و جوانان چنین کارکردی نداشت.

۹- خطاب استاد مسکین به شاگردانشان، در طول سالیان متمادی فارغ از سن و سال پوینده، هیچگاه بدون لفظ " آقا " نبود. ایشان با این شخصیت بخشی به نوجوانان جویای شخصیت و احترام، چنان آنها را سیراب می کردند که پایشان به رحل قرآن بند می شد و سرگرمی ها و جذابیت های متداول روزمره نمی توانست برای آنان، جایگزین جلسه ی قرآن شود.

۱۰- استاد مسکین در کنار تشویق ها، در مواجه شدن با خطای رفتاری پویندگان ضمن آنکه از کنار خطا به راحتی نمی گذشتند، اما نوع نهدی از منکر و نصیحت ایشان همچون تشویق های معنوی و کلامی شان، به صورتی بیان می گردید که از تاثیرگذاری فوق العاده ای برخوردار بود و باز هم در این موارد، بعضاً کلام غیر مستقیم استاد یا نگاه نافذ او بیشترین تأثیر را داشت و در عین آنکه مهر پدری ایشان در دل پویندگان تثبیت شده بود، اما آن ها به صورت ویژه ای از استاد حساب می بردند و این ابهت رؤفانه، خود سستی در برابر تأثیرگذاری تهاجم فرهنگی بر قلب و دل پویندگان بود.

روحش شاد، یادش گرمی و راهش پر رهرو باد...

حال با بهره گیری از تجارب ارزشمند مدل تشویق و تنبیه مرحوم استاد مسکین و بر اساس مقتضیات روز جامعه و روش های جدید در مدیریت و اداره ی جلسات قرآنی تربیت محور و همچنین جمع بندی تجارب ادوار مختلف مکتب امام زمان (عج) مدل تشویق و اعطای جایزه در مجموعه جلسات مکتب امام زمان (عج) با عنوان "کارت تفکر" طراحی و تهیه شده است که شرح آن در ادامه می آید.

۱- کارت تفکر در گروه های " الف - ب - ج - د " که هر گروه شامل ۱۴ کارت مختلف است در اختیار شما قرار گرفته. تعداد کارت ها متناسب با تعداد پویندگان جلسه است. ان شاء الله گروه های بعدی کارت (ه - و - ز - ح - ت - ی ...) در آینده در اختیار شما قرار می گیرد.

۲- دلیل گروه بندی کارت ها، تفاوت در محتوای کارت های هر گروه است که باعث شده پراکندگی بحث های محتوایی مختلف (توحید- نبوت- امامت- معاد- عدل- اخلاق- نماز- روزه و...) در هر گروه منطقی بوده و دارای یک روند آموزشی باشد. ضمناً دلیل نام گذاری این مجموعه کارت ها به نام کارت تفکر نیز توجه دادن ویژه ی پویندگان به مفاهیم عبارات و مضامین قرآنی است.

(إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ-زمر۴۲)

۳- کارت های گروه الف مزین به اسماء الحسنی (وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا - اعراف ۱۸۰) و عبارات قرآنی پر تکرار به همراه ترجمه ی تحت اللفظی است. استفاده از کارت های گروه الف در رده های سنی پایین دامنه ی لغات پویندگان را افزایش داده و ترجمه ی عبارات قرآنی پرتکرار را در ذهن وی ثبت می کند. استفاده از کارت های این گروه در جلسات با رده سنی بالاتر در صورت صلاحدید شما مربی محترم صورت می گیرد.

۴- کارتهای گروه "ب" "ج" "د" مزین به عبارات قرآنی کوتاه به همراه ترجمه استاد حسین انصاریان و آدرس قرآنی می باشند. هنگام چاپ کارت ها روی عبارات قرآنی سلفون (روکش نازک پلاستیکی) کشیده شده تا اگر بی وضو لمس شد مشکلی وجود نداشته باشد اما بسیار پسندیده است که به پویندگان توصیه نمایید با وضو از کارت ها استفاده نمایند)

۵- سعی شده در شماره گذاری و گروه بندی کارت ها به محتوا و حجم عبارات قرآنی توجه ویژه شود لذا برای راحتی کار توصیه می شود اهدا کارت ها به پویندگان به ترتیب شماره ی کارت ها انجام شود (از "الف ۱" تا "الف ۱۴" و سپس "ب ۱" تا "ب ۱۴" و در ادامه "ج ۱" تا "ج ۱۴" و "د ۱" تا "د ۱۴" و...) در اینصورت حتی اگر شماره ی کارت های اهدایی به پویندگان را در دفتر خود ثبت نکنید چون ارائه ی کارت ها به ترتیب شماره صورت می گیرد با هیچ مشکلی مواجه نخواهید شد.

۶- هر پوینده ای که از نظر مربی شایسته ی تشویق است می تواند یک کارت تفکر دریافت نماید. اهدا کارت به پویندگان می تواند به دلایل مختلفی مانند موارد زیر انجام گیرد:

الف) هرگاه پوینده ای، درس خود را بدون غلط ارائه داد یا پیشرفت ملموس و قابل ملاحظه ای در ارائه ی درس او ملاحظه شد. ضمناً پیشرفت تحصیلی پوینده در مدرسه نیز می تواند مورد تحسین مربی قرار گیرد.

ب) هرگاه به لحاظ رعایت نظم و انضباط قرآنی وجه تمایزی مثبت نسبت به سایرین داشت.

ج) هرگاه به نکته ای، آیه ای، حدیثی و یا موردی اشاره کرد که از دید مربی قابل تحسین بود.

د) در ایام خاص مثل بعضی از اعیاد مذهبی و ملی به همه ی پویندگانی که در آن جلسه حضور پیدا کرده اند.

ه) هرگاه پوینده ای یک ماه یا به عبارتی ۴ جلسه پشت سر هم غیبت غیر موجه نداشته باشد.

و) هرگاه یک پرسش مهم از طرف مربی مطرح گردد و پوینده به طور شایسته پاسخ دهد.

ز) هرگاه که پوینده از هر کدام از مراحل نمازی، آخر قرآنی و درسی به مرحله ی بالاتر از آن ارتقا یابد.

تبصره: (البته در هر یک از این مراحل به جز اعطای کارت، اعطای جایزه یا تشویق های دیگر هم می تواند همراه باشد).

ح) هرگاه پوینده ای برای نخستین بار وارد جلسه شود.

تبصره: (البته یک جایزه ی مخصوص جلسه اولی ها به همراه یک کارت به این پویندگان اعطا می شود).

ت) هرگاه پوینده ای یک پوینده دیگر را با خود به جلسه آورده و حداقل سه جلسه حضور وی استمرار یابد.

ی) سایر مواردی که با تشخیص مربی (مدیر جلسه) شایسته ی اعطای کارت باشد.

۷- در هنگام اهدا کارت می توان با جملاتی کوتاه درباره ی محتوای کارت توجه پوینده به محتوا را افزایش داد و انگیزه ی رجوع به منابع مختلف را جهت یادگیری بیشتر، در وی ایجاد نمود.

۸- هنگام اهدا کارت به پوینده اطلاعات پشت کارت را تکمیل نمایید تا دریافت این کارت تفکر از دستان شما برای پوینده تبدیل به یک خاطره ی معنوی و ماندگار شود.

۹- در قسمت خالی پشت کارت می توانید به نوشتن نام پوینده (با لفظ "آقا" و "خانم") اکتفا کنید (نوشتن نام پوینده بر پشت کارت سبب می شود که فقط خود آن پوینده بتواند آن کارت را ارائه دهد) اما بسیار پسندیده است که در قالب چند کلمه ی کوتاه دلیل اهدا این کارت به پوینده را برایش به یادگار بگذارید. عباراتی نظیر:

الف) به مناسبت ورود به مرحله ی نمازی/آخر قرآنی/درسی/دوره ای...

ب) به دلیل پیشرفت در زمینه ی اخلاقی/تحصیلی/قرآنی...

ج) به مناسبت عید غدیر/سالروز ولادت امام زمان(عج)/سالروز پیروزی انقلاب....

د) به دلیل تلفظ صحیح کلمه ی اولئک (وقتی در قسمت درسی همه یک کلمه را اشتباه می خوانند و تعداد اندکی از پویندگان همان کلمه را صحیح می خوانند)

ه) به دلیل شرکت در نماز جماعت/تکبیر گفتن/خواندن ادعیه....

و) به دلیل انجام امور اجرایی جلسه (چیدن و جمع کردن رحل و قرآن ها/پرچم/پذیرایی....)

ز) به دلیل اهتمام ویژه به رعایت حجاب....

ح) به مناسبت سالروز تولد پوینده/جشن تکلیف....

۱۰- نوشتن نام جلسه، نام مربی و تاریخ اهدا را در پایین کارت فراموش نکنید.

در روبرو یک کارت تکمیل شده برای نمونه آمده است:

این کارت تفکر تبرکاً به ... آقای حسن حسینی به

مناسبت ورود به مرحله درسی..... تقدیم می گردد.

نام جلسه: محمدیه برادران

نام مربی، تاریخ: محمد مسکین- ۱/ ۱/ ۱۳۹۴

۱۱- فرآیند پیشنهادی ارائه کارت ها و دریافت جایزه توسط پویندگان :

الف) پوینده می تواند هر ۳ کارت یا ۷ کارت یا ۱۴ کاردتی را که جمع آوری کرده خدمت مربی محترم جلسه ارائه دهد و در صورت پاسخ صحیح به سوالاتی که مربی از محتوای کارت ها مطرح می کند ، جایزه ی مربوطه را دریافت نماید.

ب) هنگام ارائه کارت ، مربی محترم متن عربی کارت ها را برای پوینده خوانده و پوینده باید ترجمه ی عبارت قرآنی یا لااقل مضمون آن را بیان کند. در پایان در صورت پاسخ صحیح پوینده، مربی علامتی در کادر مربعی پشت کارت های ارائه شده زده و کارت ها را به همراه جایزه به پوینده باز می گرداند. (کارت های تکراری قابل قبول نبوده و فقط یکی از آنها هنگام ارائه کارت به شمار می آید)

ج) علامت زدن کادر مربعی پشت کارت به منظور خارج شدن آن کارت از سیستم کارت تفکر است. یعنی کارت های علامت زده برای همیشه در اختیار پوینده قرار می گیرد اما دیگر نمی تواند مجددا همان کارت ها را ارائه دهد و جایزه دریافت کند.

د) اعداد ۳ و ۷ و ۱۴ کارت ، یک پیشنهاد کارشناسی شده است اما در مواردی مربی محترم به صلاحدید خود می تواند تعداد کارت ها را جهت ارائه، کمتر یا بیشتر در نظر بگیرد . در اینصورت حتما توجه شود که اعداد در نظر گرفته شده با گروه های کالایی جوایز موجود در مجموعه تناسب داشته باشد.

ه) گروه بندی کارت ها در ارائه کارت ها اختلالی ایجاد نمی کند یعنی اگر پوینده ۱۴ کارت ارائه داد که ۷ کارت از گروه "الف" و ۷ کارت از گروه "ب" بود هیچ مشکلی وجود نخواهد داشت.

۱۲- إن شاء الله زین پس جایزه ها در چهار گروه کالایی در اختیار شما قرار می گیرد که سعی می شود کالاهای گروه ۳ از ۲ و گروه ۲ از ۱ مرغوب تر باشند.

گروه ۱: کالاهای با برچسب "گروه ۱": جهت هدیه ارائه حدود ۳ کارت.

گروه ۲: کالاهای با برچسب "گروه ۲": جهت هدیه ارائه حدود ۷ کارت.

گروه ۳: کالاهای با برچسب "گروه ۳": جهت هدیه ارائه حدود ۱۴ کارت.

گروه ۴: جایزه های بدون برچسب. جهت تقدیم به جلسه اولی ها و به هر دلیل دیگری به صلاحدید مربی محترم.

۱۳- در اهدا جوایز گروه های کالایی مربوطه دقت عمل به خرج دهید تا اشتیاق پویندگان برای دریافت کارت های بیشتر و متقابلا فرصت یادگیری بیشتر آنها از دست نرود.

۱۴- هنگام اهداء جایزه به پوینده سعی کنید با وی ارتباط کلامی برقرار کنید و با نگاهی نافذ و لبخندی بر لب، شیرینی دریافت جایزه را برایش دو چندان کنید. کادو کردن جوایز و قرار دادن آن ها در بسته بندی های جذاب و زیبا علاوه بر ایجاد حس احترام در پوینده ، فرآیند اعطای جایزه را تسهیل خواهد کرد.

۱۵- با توجه به ابعاد گسترده ی آموزشی کارت تفکر از اهدا کارت ها دریغ نکنید و سعی کنید به هر بهانه ای که پوینده را شایسته ی تقدیر می کند یک کارت تفکر به او هدیه نمایید. علاوه بر این تشویق و تحسین بیش از حد ، ممکن است پوینده را به غرور و خودبینی مبتلا سازد. امام علی (ع) می فرمایند : در مدح کسی زیاده روی و مبالغه مکن (غرر الحکم، ص ۳۵۹).

۱۶- شایسته است از تشویق های کلامی ، روحی ، روانی و احساس شخصیت دادن به پوینده غافل نشوید و نیز خطاهای اخلاقی و اشتباهات احتمالی پوینده را در اعطای کارت های بعدی تأثیر گذار کنید تا باعث بازدارندگی از خطاها و اشتباهات بعدی شود. نظیر انداختن قرآن، رد شدن از روی قرآن و ... ضمناً سیستم کارت تفکر مانع از اعطای جایزه خارج از سیستم توسط مربی و به تشخیص او حسب موارد خاص نخواهد بود اما در این موارد از کالاهای گروه ۴ (جایزه های بدون برچسب) استفاده کنید که انگیزه ی پویندگان برای دریافت و ارائه ی کارت های بیشتر از بین نرود.

۱۷- هر زمان کارت های دریافتی به پایان رسید می توانید کارت های جدید و یا هر شماره از کارت های قبلی را در جلسه شهید حسن ترک (برادران) و جلسه شهید محمد رنجبران (خواهران) از خادم مربوطه دریافت نمایید.

إن شاء الله با یاری خداوند متعال، عنایات ویژه ی حضرت حجّت (عج) و اهتمام ویژه ی شما مربیان و کمک مربیان محترم جلسات قرآنی مکتب امام زمان (عج)، روز به روز شاهد پیشرفت و توسعه ی کیفی و کمی جلسات قرآنی تربیت محور و در نتیجه تربیت سربازانی قرآنی برای امام عصر (عج) باشیم. در پایان نثار پیامبر رحمت، حضرت محمد (ص) و اهل بیت گرامی شان (ع) صلواتی بفرستید.

خدا قوت

به امید عاقبت به خیری

دفتر طراحی آموزش و منابع آموزشی